

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Bitvricensi Archiepiscopo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20020

processus teneret, quod tamen instructa remissa fuerat causa ipsa, interrogationes ulterius fieri non debebant, sed esset potius ad diffinitivam sententiam procedendum. Ad hæc autem per ordinem respondisti non esse tibi aliquatenus imputandum si infra annum appellationem non fuisti profecutus objectam, cum eo tempore captus fueris, sed quam citò fuisti redditus libertati, appellationem fuisti interpositam profecutus, sicut tuis probatur testibus evidenter, ad restitutionem dictorum quinque millium solidorum te asserens non teneri, tum quia post appellationem ad nos legitimè interpositam sententia lata fuit, tum quia fructus ipsius Ecclesie ad sæpessatum Capitulum minime pertinebant, & si etiam pertinerent, non tamen probatum extitit te vel alium tuo nomine ipsis idem Capitulum spoliasse vel fructus aliquos ex eadem Ecclesia per te vel per alium percepisse. Ad id verò quòd dictum est contra processum judicum ultimum, videlicet quòd formam apostolici rescripti transgressi, prius de proprietate quam de appellatione cognoverant, nec aliter iidem iudices jurisdictioni præerant ut in eos posset de consensu partium consentiri, frivolum est omnino, cum de partium voluntate, priorum iudicum remanente processu, jurisdictione fuerit prorogata. Quod fit quandoque, de tempore ad tempus, de quantitate ad quantitatem, de re ad rem, de persona ad personam, de contractu etiam ad contractum, sed alio modo, prout tam in iure canonico quam civili colligitur evidenter. Quorum aliquis etsi aliter jurisdictioni forsitan non præfesset, constabat tamen eos ex nostra delegatione jurisdictionem habere. Nec obstat quod pars adversa dicebat interrogationes ulterius fieri non debere postquam instructa remittitur ipsa causa, cum contrarium obtineat tam de consuetudine Romanæ Ecclesie, quæ usque ad diffinitivam sententiam quotiens expedit partes interrogat, quam de iure. Nos igitur intellectis per auditorem prædictum quæ proposita fuerant coram eo, quia nobis constitit ex confessionibus procuratoris Capituli sæpessati intentionem tuam fuisse fundatam, & etiam usum, qualemcunque probasti, nec ex parte Capituli quicquam de proprietate, neque aliquid probatum fuit sufficienter de usu, jus patronatus tibi adjudicamus Ecclesie memoratæ, perpetuum super hoc silentium Andegavensi Capitulo imponentes. Ad hæc, ab impetitione

Tom. II.

eiusdem Capituli super quinque millibus solidorum te duximus absolvendum, cum non probaverint de fructibus eiusdem Ecclesie te aliquid percepisse. Nulli ergo &c. usque diffinitionis &c. Datum Laterani 11. Idus Iunij, pontificatus nostri anno decimo quinto.

In eundem ferè modum scriptum est super hoc dilectis filiis Anice vallis, sancti Lanni Toharcentis & de Ferraria Abbatibus Pictavenfis diocesis usque aliquid percepisse. Quocirca discretioni vestræ per apostolica scripta mandamus quatinus quod à nobis est ratione prævia diffinitum, faciatis per censuram ecclesiasticam appellatione remota observari. Quòd si non omnes &c. duo vestrum &c.

BITURICENSI ARCHIEPISCOPO.

Cum inter te ex parte una & dilectos filios Abbatem & conventum Dolensis monasterij ex altera super ecclesiastica jurisdictione quam in Clericos & laicos burgi Dolensis tam de iure communi quam ex privilegiis Bituricensis Ecclesie ab apostolica sede concessis tibi competere proponebas, asserendo quòd Abbas & conventus prædicti te super eadem præsumperant molestare, parte monasterij in contrarium proponente jurisdictionem eandem ad se per privilegia multorum Romanorum Pontificum pertinere, & quòd tu super ipsa idem monasterium molestabas, controversia coram nobis & etiam coram iudicibus delegatis fuerit diutius agitata, & ab eisdem ad nos causa remissa sufficienter instructa, nos tandem te ac ipsius monasterij procuratoribus componendi plenariam habentibus potestatem in nostra præsentia constitutis, pro bono pacis, de consensu vestro & fratrum nostrorum consilio sic duximus providendum, ut videlicet cum in burgo Dolensi tres sint parochiales Ecclesie, una illarum, scilicet Ecclesia sancti Stephani, cum Capellano inibi serviente ad Dolense monasterium pertineat pleno iure, ac omnes homines ipsius monasterij manentes in præsentiarum in burgo Dolensi, & etiam homines monasterij qui aliunde ad burgum ipsum accesserint habitandum, necnon & alij quilibet qui homines monasterij fient & inhabitaverint burgum, cum omni posteritate sua ad eiusdem dominium pertinente ac manente in burgo, Clerici quoque qui sunt vel fuerunt vel fuerint filij hominum monasterij, manentes in burgo, erunt parochiani Ecclesie suprascriptæ, & Abbas

NNnn ij

*Epist. 126.
De jurisdictione ecclesiastica
burgi Dolensis.
Vide quintam compilationem
lib. 1. tit. 1. c. 6.*

monasterij memorati in eos omnimodam jurisdictionem ecclesiasticam in casu quolibet obtinebit, ita quod tu ac ministri tui in eadem Ecclesia, Capellano, & aliis hominibus tam Clericis quam laicis, qui juxta determinationem nostrae provisionis existunt vel erunt parochiani ejusdem, quando in eodem burgo manserint, nullam habebitis jurisdictionem omnino, & eosdem vobis excommunicare seu absolvere non licebit; super his Abbati à nobis plenaria potestate concessa. Quòd si Clerici filij hominum monasterij extra burgum manentium ad ipsum inhabitandum accesserint, & in domibus parochianorum monasterij manserint, vel ad manendum domos emerint, vel conduxerint ab eisdem, parochiani erunt Ecclesiae supradictae, alioquin iidem erunt tuae jurisdictioni subiecti. In reliquis verò duabus Ecclesiis, videlicet sancti Germani, & sanctae Mariae parvae, Abbas & monachi monasterij supradicti praesentationem Capellanorum habebunt tantummodo & census ac obventiones quas in eis habentus habuerunt; in quibus & Capellanis earum, Clericis, & omnibus aliis hominibus tam Clericis quam laicis in ipso burgo vel extra manentibus, praeter illos qui secundum determinationem praefatam pertinent ad ecclesiasticam jurisdictionem Abbatis, omnimodam jurisdictionem episcopalem & consuetudines tam in denariis Pentecostalibus quam in treuga, communia, & ipsa sequenda jurandis, ac in aliis, necnon procuracionibus tuis Archidiaconi & Archipresbyteri & omnimoda obedientia, sicut habes in aliqua Ecclesia vel persona Bituriae, obtinebis. Quòd si homo monasterij alterius domini feminam vel alterius domini homo monasterij feminam duxerit in uxorem, quando legi viri fuerit alligata, cum liberis susceptis ex eo foris sequetur & parochiam viri sui; cum autem à lege viri soluta, ad jurisdictionem ecclesiasticam & parochiam ad quam pertinebat primitus revertetur. Praeterea si monasterium alterius hominem in burgo manentem quomodolibet acquisierit, vel homo Abbatis ad alterius dominium transferatur, homo ille sub illius jurisdictione ecclesiastica sub cujus in burgo primitus fuerat remanebit, nec propter mutationem domini temporalem ecclesiasticam jurisdictionem mutabit. Si verò aliquis monasterij & alterius domini homo communis existat, in uno anno tuus, & in alio sit parochianus Abbatis; nisi forsan per exaurationem tuam & Abbatis ipsius aliter statua-

tur. Cum autem Abbas Clericum ad suam jurisdictionem ecclesiasticam pertinentem tibi ad Ecclesiam aliquam praesentarit, ipse ad eandem admittus ex toto tuae jurisdictioni ecclesiasticae subiacebit; salvo jure Abbatis in rebus patrimonialibus, si quae habet. In repraesentando verò quemlibet Clericum ad vacantem Ecclesiam dicit Abbas: *Clericum istum ad Ecclesiam illam vacantem elegi, & eundem tibi praesento.* Homines verò Abbatis vel alterius extra burgum manentes, qui fuerant parochiani Ecclesiae sancti Stephani supradictae, parochiani alterius illarum Ecclesiarum quae tibi subsunt existent. Sed Ecclesia sancti Germani, quia in ipsa majorem quam in Ecclesia beatae Mariae parvae monasterium habet censum, plures quam illa parochianos habebit. Quòd si fortè homo aliunde in burgo veniens pro aliqua causa, priusquam maneret in burgo, à te vel à tuis citatus fuerit, vel excommunicationis vinculo seu alia sententia innodatus, quantum ad jurisdictionem ecclesiasticam coram te causa hujusmodi decidetur; & eadem forma de homine monasterij manente in burgo, si se transtulerit alias, servabitur pro Abbate. Ceterum homines monasterij in illa parte burgi manentes quae Raschaz dicitur, erunt parochiani Ecclesiae sancti Dionysij, sicut primitus extiterunt, & tuae in omnibus jurisdictioni subiecti, sicut alij ejusdem parochiae qui habitant extra burgum. Et sic tota illa parochia sancti Dionysij cum omnibus hominibus habitantibus in eadem, cujuscunque domini sit, sive monasterij, sive alterius, tuae jurisdictioni ecclesiasticae in omnibus, sicut alia quilibet de Bituria, de cetero subiacebit. Tu verò pro illis hominibus monasterij qui ad praesens in eadem parte burgi morantur, de hominibus Militum vel aliorum tuae jurisdictioni subiectis in burgo manentibus totidem homines aequipollentes eidem juxta bonorum virorum arbitrium recompensabis monasterio memorato, qui cum omni posteritate sua tam Clericis quam laicis de cetero Ecclesiae sancti Stephani parochiani existant, & in ecclesiastica jurisdictione omnimodo, sicut ejus homines, ipsi monasterio sunt subiecti, & super his ejusdem loci Abbati tuas litteras assignabis. Si verò in Capella de Petrina monachus sacerdos vel Clericus prius ad jurisdictionem Abbatis pertinens ministra verit, ejusdem Abbatis jurisdictioni ecclesiasticae subiacebit, alioquin tuae jurisdictionis existet. In eadem quoque Capella in praecipuis se-

stivitibus & beatæ Mariæ ac Apostolorum necnon diebus dominicis non admit-
tetur quispiam ad divina, nisi infirmi tan-
tummodo ibidem manentes, & fervientes
eorum. In privatis verò diebus, si quis in
ea divina ex devotione audire voluerit,
non vetetur. Præterea si quando tu vel of-
ficiales tui Ecclesiam sancti Germani sup-
posueritis interdicto, in eadem Capella ce-
lebrabitur voce submissa, clausis januis,
non pulsatis campanis, & nullo admisso
nisi pauperibus & infirmis & fervientibus
eorundem. Ceterum si forsan terra domi-
ni Castri Radulfi interdicto supposita ge-
nerali fuerit, in Ecclesia sancti Stephani
submissa voce, clausis januis, & non pulsa-
tis campanis, celebrabuntur divina; dum-
modo interdictum illud in aliis duabus Ec-
clesiis, videlicet sancti Germani & sanctæ
Mariæ parvæ, facias observari. De quæ-
tionibus verò ad invicem motis super his
quæ sunt extra burgum taliter est provi-
sum, ut Capellani Ecclesiarum quarum ad
monasterium jus pertinet patronatus, om-
nia mobilia sive immobilia specialiter sibi
legata integrè sine percunctatione perci-
piant, & Priores faciant illud idem de his
quæ sibi specialiter legabuntur. Illud au-
tem quod legatum fuerit Ecclesiæ, ac de-
terminatum extiterit ad usum aliquem, ut
pote ad fabricam, luminare, vel hujusmo-
di, usui illi cedit, si verò simpliciter Ec-
clesiæ legatum fuerit, inter Priorem & Ca-
pellanum æqualiter dividetur. In Ecclesia
verò illa in qua Prior non residet, in usum
capellanæ convertetur totaliter, nisi fue-
rit specialiter Priori legatum. Bona quo-
que Capellanorum decedentium per Ec-
clesias acquisita penes capellanas, sive
condiderint testamentum, sive intestati
decefferint, remanebunt. Determinari
etiam debet quid ad Capellanum & quid
ad Priorem pertineat, ac super hoc scrip-
tum authenticum fieri, quod tuo sigillo
signabitur & Abbatis. Et si forsan inter
Priorem & Capellanum super jure capel-
lanæ vel Ecclesiarum proventibus tempo-
ralibus quæstio aliqua oriatur, Prior co-
ram Abbate, Capellanus verò in tua vel
officialium tuorum curia respondebit. Por-
rò Capellæ beatæ Mariæ de Cullene ma-
jor Capellanus, qui est de Praa, à te totam
curam recipiet, & onus illius pariter susti-
nebit, ac officiat eandem vel officari fa-
ciet per idoneum sacerdotem, ita quòd
cultus divini nominis ibidem nullatenus mi-
nuetur, & illius Vicarius præstito juramen-
to promittet se tua jura & sententias ser-

vaturum. Insuper domus de Chamín de
Cloys, cum illa de Perer Crocet ac illa de
Cloys & quolibet alio jure suo, tibi libe-
rè remanebit. Domum etiam de Oblin-
quo, quæ in cimiterio dicitur esse constru-
cta, voluntati & provisioni Abbatis & ejul-
dem loci Prioris relinques, nec ipsum Prio-
rem super eadem per te vel aliquem minif-
trorum tuorum de cetero molestabis. Ad
hæc autem est renuntiatum hinc inde qui-
buslibet privilegiis & indulgentiis utrinque
super præmissis omnibus à sede apostolica
impetratis, & nos ipsa, quantum ad præ-
missa omnia, viribus carere decernimus.
Salva tamen temporali jurisdictione Ab-
batis in omnibus quæ infra cruces burgi
consistunt. Ut igitur hæc nostra provisio
robore perpetuæ obtineat firmitatis, ipsam
auctoritate apostolica confirmamus & præ-
sentis scripti patrocinio communimus. De-
cernimus ergo &c. usque incursum. Da-
tum Laterani xvi. Kal. Julij, pontifica-
tus nostri anno quintodecimo.

ARCHIEPISCOPO BITVRICENSI,
& Episcopo Lemovicensi, & Abbati Da-
lonensi Cisterciensis ordinis Lemovicensis dia-
cesis.

Diligenter auditis & perspicaciter in-
tellectis quæ coram nobis proposta
sunt à partibus super duabus electionibus
in Tutelleni monasterio celebratis, & de-
legatorum processu, qui unam cassantes,
aliam confirmarunt, pensatis nihilominus
natura & qualitate negotij, quibus potius
duximus inhaerendum, ipsorum delegato-
rum sententiam ratam habentes, per apo-
stolica vobis scripta mandamus quatinus
eam auctoritate nostra faciatis inviolabili-
ter observari, contradictores, si qui fue-
rint, vel rebelles per censuram ecclesiasti-
cam appellatione postposita compescendo.
Nullis litteris veritati & justitiæ præjudi-
cantibus à sede apostolica impetratis. Quòd
si non omnes &c. duo vestrum &c. Datum
Laterani Idibus Junij, pontificatus nostri
anno decimoquinto.

ANGELO ABBATI ET
conventui sancti Alexij de Vrbe.

Oram dilecto filio nostro Petro titu-
li sanctæ Cæcilie Presbytero Cardi-
nale, quem syndico Ecclesie sanctæ Pris-
cæ ac yconomo monasterij vestri concessi-
mus auditorem, idem syndicus nomine Ec-
clesie sanctæ Priscæ omnes vineas in mon-
te Aventino positas, quas idem monaste-
rium possidebat, ab yconomo ipso petebat,

NN n n ij

Vide lib. 11.
epist. 163.

Epist. 117.
De electione
Abbatis Tutel-
lenis.

Epist. 118.
Confirmat il-
lis vineas mo-
nasterii.